

รายละเอียดของรายวิชา (Course Specification)

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา   มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
 วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา   คณะเภสัชศาสตร์

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. รหัสและชื่อรายวิชา

199311   (บหนาสู่เภสัชเวช)
 (Introduction to Pharmacognosy)

2. จำนวนหน่วยกิต

2 หน่วยกิต (1 – 3 – 3)

3. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา

หลักสูตรเภสัชศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบริหารเภสัชกรรม พ.ศ. 2554

4. อาจารย์ที่รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา

ผศ.ดร. อนันต์ อุ่นอรุณ

อาจารย์ผู้สอนบรรยายและปฏิบัติการ

ผศ.ดร. อนันต์ อุ่นอรุณ

ผศ. ศิริรินทร์ พิศุทธนันท์

5. ภาคการศึกษา/ ชั้นปีที่เรียน

ภาคการศึกษาที่ 1   ชั้นปีที่ 3

6. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite) (ถ้ามี)

-

7. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisites) (ถ้ามี)

-

8. สถานที่เรียน

บรรยาย	วันพุธ	09.00-09.50 น.	ห้องโฆยานุภาพ 2
ปฏิบัติการ	วันอังคารและพฤหัสบดี	13.00-16.00 น.	ห้อง ภ.5103

9. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด

-

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เมื่อนิสิตเรียนรายวิชานี้แล้ว นิสิตมีความรู้ ความสามารถ และเกิดทักษะดังนี้

1. สัณฐานวิทยาส่วนต่างๆ ของพืช ได้แก่ ราก ลำต้น ใบ ดอก ผลและเมล็ด
2. อนุกรมวิธานของพืชมีดอก และสามารถใช้คู่มือเพื่อจำแนกวงศ์พืช
3. เนื้อเยื่อวิทยาส่วนต่างๆ ของพืช และสามารถใช้อุปกรณ์จุลทรรศน์เพื่อตรวจสอบเนื้อเยื่อที่พบในผงสมุนไพร
4. สมุนไพรที่ใช้ในการสาธารณสุขมูลฐาน

2. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา / ปรับปรุงรายวิชา

เพื่อให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และสอดคล้องกัน

หมวดที่ 3 ลักษณะและการดำเนินการ

1. คำอธิบายรายวิชา

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับแหล่งที่มาของยาจากธรรมชาติ สันฐานวิทยา อนุกรมวิธาน การตรวจสอบลักษณะทางจุลภาคของผงยาสมุนไพร และสมุนไพรที่มีใช้ในงานสาธารณสุขมูลฐาน รวมถึงการให้คำปรึกษาด้านการประยุกต์ใช้ผลิตภัณฑ์ธรรมชาติในชุมชน

2. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา (ไม่นับชั่วโมงที่ใช้สอบ)

บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
14 ชั่วโมง	-	39 ชั่วโมง	-

3. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล

-

หมวดที่ 4 การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา

1. คุณธรรม จริยธรรม

1.1 คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา

- 1.1.1 มีความรับผิดชอบต่อตนเอง วิชาชีพ และสังคม
- 1.1.2 มีความซื่อสัตย์ทั้งต่อตนเองและสังคม
- 1.1.3 มีจิตสำนึกและตระหนักในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ
- 1.1.4 มีวินัยเคารพกฎ ระเบียบ ข้อบังคับขององค์กรและสังคม

1.2 วิธีการสอน

- 1.2.1 กำหนดให้มีวัฒนธรรมองค์กร เป็นการปลูกฝังให้นักศึกษามีระเบียบวินัย โดยเน้นการเข้าเรียนให้ตรงเวลาตลอดจนการแต่งกายที่เป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัย
- 1.2.2 จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม มีการทำงานกลุ่มเพื่อฝึกให้รู้หน้าที่ของการเป็นผู้นำกลุ่มและการเป็นสมาชิกกลุ่ม
- 1.2.3 มีความซื่อสัตย์โดยไม่ทำการทุจริตในการสอบหรือลอกการบ้าน
- 1.2.4 อาจารย์ผู้สอนสอดแทรกเรื่องคุณธรรม จริยธรรมในการสอน รวมทั้งมีกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม เช่น ยกย่องนิสิตที่ทำดี ทำประโยชน์ส่วนรวมและเสียสละ

1.3 วิธีการประเมินผล

- 1.3.1 ประเมินจากการตรงต่อเวลาของนิสิตในการเข้าชั้นเรียน
- 1.3.2 การส่งงานตามกำหนดเวลาและการร่วมกิจกรรม
- 1.3.3 ประเมินจากความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
- 1.3.4 ปริมาณ (จำนวนครั้ง) การกระทำทุจริตในการสอบ/การลอกงาน
- 1.3.5 ประเมินการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม โดยการประเมินตนเอง และโดย เพื่อน/อาจารย์

2. ความรู้

2.1 ความรู้ที่ต้องได้รับ

- 2.1.1 มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ/ทฤษฎีที่สำคัญในเนื้อหาสาขาวิชา
- 2.1.2 ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถติดตามความก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงขององค์ความรู้
- 2.1.3 สามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการบริการทางวิชาชีพ

2.2 วิธีการสอน

- 2.2.1 การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
- 2.2.2 การบรรยาย
- 2.2.3 การบรรยายร่วมกันอภิปราย
- 2.2.4 การเชิญผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ตรงมาเป็นวิทยากรพิเศษ

2.3 วิธีการประเมินผล

- 2.3.1 การทดสอบย่อย
- 2.3.2 การสอบกลางภาคและปลายภาค
- 2.3.3 ประเมินจากรายงานที่นิสิตจัดทำ
- 2.3.4 ประเมินจากการนำเสนอในชั้นเรียน

3. ทักษะทางปัญญา

3.1 ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนา

- 3.1.1 สามารถระบุแหล่งข้อมูลสำหรับการค้นหา/สืบค้นข้อเท็จจริง แหล่งที่มาของปัญหา
- 3.1.2 สามารถประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล
- 3.1.3 สามารถรวบรวมข้อมูลเพื่อ การวิเคราะห์และสรุปประเด็นความต้องการของปัญหา
- 3.1.4 สามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการวิเคราะห์ แก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และเป็นระบบ

3.2 วิธีการสอน

- 3.2.1 การอภิปรายกลุ่ม

3.3 วิธีการประเมินผล

- 3.3.1 การประเมินจากผลงานที่เกิดจากการใช้กระบวนการแก้ไขปัญหา การวิเคราะห์วิจารณ์ เช่น การสัมมนา รายงานการวิเคราะห์กรณีศึกษาการปฏิบัติของนิสิต

4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

4.1 ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ต้องการพัฒนา

- 4.1.1 มีภาวะความเป็นผู้นำและมีความสามารถในการทำงานเป็นทีม
- 4.1.2 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากผู้อื่น
- 4.1.3 มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
- 4.1.4 สามารถใช้กระบวนการกลุ่มในการแก้ไขปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ และมีประสิทธิภาพ
- 4.1.5 ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และองค์กรได้อย่างเหมาะสม

4.2 วิธีการสอน

- 4.2.1 กำหนดกิจกรรมให้มีการทำงานเป็นกลุ่ม การทำงานที่ต้องประสานกับผู้อื่น เช่น

ผู้เรียน- ผู้เรียน ผู้เรียน – ผู้สอน ผู้เรียน – ผู้มาใช้บริการ ผู้เรียน – ผู้ร่วมทีม
สุขภาพ

4.2.2 การสะท้อนความคิด

4.3 วิธีการประเมิน

4.3.1 สามารถปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อน หมู่คณะ และมีบทบาทในกลุ่ม โดยมีการจัดสรร
งานที่ชัดเจน

5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.1 ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องพัฒนา

5.1.1 สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้น รวบรวม ประมวลผล แปล
ความหมายและนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสม

5.1.2 สามารถสื่อสารทั้งการพูด การฟัง และการเขียน และเลือกใช้รูปแบบของการสื่อสาร
ได้อย่างเหมาะสม

5.2 วิธีการสอน

5.2.1 จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เลือกและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.2.2 กระตุ้นให้เกิดการสื่อสารที่หลากหลายรูปแบบและวิธีการ

5.3 วิธีการประเมิน

5.3.1 การประเมินผลงานตามกิจกรรม

5.3.2 การนำเสนอในชั้นเรียน

6. ทักษะพิสัย

6.1 ผลการเรียนรู้

6.1.1 สามารถให้ข้อมูลและผลิตภัณฑสุขภาพอื่นๆ แก่ผู้รับบริการ ชุมชนและบุคลากร
ทางสาธารณสุขอย่างถูกต้องทันสมัยและเชื่อถือได้

6.2 กลยุทธ์การสอน

6.2.1 การฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ

6.2.2 การทำโครงการบริการวิชาการแก่สังคม และ/หรือกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์

6.3 กลยุทธ์การประเมินผล

6.3.1 การสอบปฏิบัติ

หมวดที่ 5 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน (บรรยาย)

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียน การสอนและสื่อที่ใช้	ผู้สอน
1	บทนำสู่รายวิชาจำกัดความของเภสัชเวท และผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ	1		ผศ.ศิรินทร
2-5	สัณฐานวิทยาของพืช	4		ผศ.ดร. อนันต์
6-7	สมุนไพรในงานสาธารณสุขมูลฐาน	2		ผศ. ศิรินทร
8	การจัดทำข้อกำหนดวัตถุพิษสมุนไพรในเภสัช ตำรับ	1		ผศ. ศิรินทร

9-12	อนุกรมวิธาน	4		ผศ.ดร. อนันต์
13-15	จุลทรรศน์ลักษณะของพืชสมุนไพร	3		ผศ. ศิรินทร
16	การใช้สมุนไพรในงานเภสัชกรรมโรงพยาบาล	2		วิทยาการพิเศษ

1. แผนการสอน (ปฏิบัติการ)

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนการสอนและสื่อที่ใช้	ผู้สอน
1	สัณฐานวิทยาของพืช 1	3		ผศ.ดร. อนันต์ ผศ. ศิรินทร
2	สัณฐานวิทยาของพืช 2	3		ผศ.ดร. อนันต์ ผศ. ศิรินทร
3	สัณฐานวิทยาของพืช 3	3		ผศ.ดร. อนันต์ ผศ. ศิรินทร
4	สมุนไพรในงานสาธารณสุขมูลฐาน 1	3		ผศ.ดร. อนันต์ ผศ. ศิรินทร
5	สมุนไพรในงานสาธารณสุขมูลฐาน 2	3		ผศ.ดร. อนันต์ ผศ. ศิรินทร
6	สมุนไพรในงานสาธารณสุขมูลฐาน 3	3		ผศ.ดร. อนันต์ ผศ. ศิรินทร
7	อนุกรมวิธานพืชดอก 1	3		ผศ.ดร. อนันต์ ผศ. ศิรินทร
8	อนุกรมวิธานพืชดอก 2	3		ภญ. ไฉทยา
9	อนุกรมวิธานพืชดอก 3	3		ผศ.ดร. อนันต์ ผศ. ศิรินทร
10	จุลทรรศน์ลักษณะของผงสมุนไพร 1	3		ผศ.ดร. อนันต์ ผศ. ศิรินทร
11	จุลทรรศน์ลักษณะของผงสมุนไพร 2	3		ผศ.ดร. อนันต์ ผศ. ศิรินทร
12	จุลทรรศน์ลักษณะของผงสมุนไพร 3	3		ผศ.ดร. อนันต์ ผศ. ศิรินทร
13	การใช้สมุนไพรในงานเภสัชกรรมโรงพยาบาล	3		ผศ.ดร. อนันต์ ผศ. ศิรินทร

2. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้	วิธีการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของการประเมินผล
1.1	สุ่มตรวจสอบรายชื่อ Quiz 5 นาที (ไม่เก็บคะแนน)	สัปดาห์ที่ 1, 4, 7, 10, 13	
2.1	สอบกลางภาค	สัปดาห์ที่ 8	35
2.1	สอบปลายภาค	สัปดาห์ที่ 17-18	35
3.1	การนำเสนอในชั่วโมงปฏิบัติการ สอบย่อย	ทุกสัปดาห์	15 15
4.1	สังเกตการณ์ในชั่วโมงปฏิบัติการ	ทุกสัปดาห์	
5.1	สังเกตการณ์ในชั่วโมงปฏิบัติการ	ทุกสัปดาห์	
6.1	การตอบคำถามหลังปฏิบัติการ	ทุกสัปดาห์	

หมวดที่ 6 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน5

1. ตำราและเอกสารหลัก

1. วิยดา เทพหัตถ์. 2552. ศัพท์พฤกษศาสตร์สาขาอนุกรมวิธานพืช. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : บริษัท วี.พรีนท์ (1991) จำกัด.
2. ชุมพล คามวาสี. 2551. สันฐานวิทยาเบื้องต้นในการระบุชื่อวงศ์พืชดอกสามัญ. กรุงเทพฯ : บริษัท วี.พรีนท์ (1991) จำกัด.
3. วงศ์สถิตย์ ฉั่วกุล. อนุกรมวิธานพืชสมุนไพร TAXONOMY OF MEDICINAL PLANTS. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด วรานนท์เอ็นเตอร์ไพรส์.
4. ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. ศัพท์พฤกษศาสตร์ อังกฤษ-ไทย ไทย-อังกฤษ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด อรุณการพิมพ์.
5. กลุ่มงานพัฒนาวิชาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร สถาบันการแพทย์แผนไทย กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก. บัญชียาจากสมุนไพร พ.ศ. ๒๕๕๔ (List of Herbal Medicinal Products A.D 2011). กรุงเทพฯ : สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์.
6. Zomlefer, B.W. Guide to Flowering Plant Families. Chapel Hill: The University of North Carolina Press, 1994

2. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

-

3. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

1. หนังสืออ่านเพิ่มเติมตามที่คุณสอนแนะนำในแต่ละหัวข้อ

หมวดที่ 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

1. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

- แบบประเมินผู้สอน และแบบประเมินรายวิชา

2. กลยุทธ์การประเมินการสอน

- แบบประเมินผู้สอน และแบบประเมินรายวิชา

3. การปรับปรุงการสอน

-

4. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา

5. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา